

De worst van Adenauer

Columns - 20 oktober 2020 - Auteur: Lynn Stroo

“Zou jij een sojaschijf kopen?” vraagt een jongen aan zijn vriend bij de toonbank van de snackbar. Zijn metgezel kijkt glazig. “Dit mag straks geen vegaburger meer heten”, en de jongen zwaait met een vegetarische hamburger in de lucht. “Bizar toch?”

Nu de vegetarische producten steeds meer zijn ingeburgerd, stelt de landbouwcommissie van het Europees parlement vleesnamen voor plantaardige etenswaren ter discussie. De commissie wil een verbod op productnamen als ‘braadworst’ of ‘hamburger’ als die geen vlees bevatten. Het zou misleidend zijn voor de consument. Deze week stemt het Europees Parlement over deze kwestie. Vrijdag wordt de uitslag verwacht. (Update: op 23 oktober heeft het EP [tegen het voorstel gestemd](#). De vegaburger mag zo blijven heten)

De roep om een verbod is niet nieuw. De toenmalige Duitse minister van Landbouw, Christian Schmidt (CSU), had in 2016 felle kritiek op de vegetarische schnitzel. ‘Wat op de verpakking staat, moet er ook inzitten’, vond hij, en drong aan op een EU-verbod. In Nederland kreeg het bedrijf De Vegetarische Slager ook kritiek op zijn productnamen, waarop de oprichter besloot ze te veranderen in opzettelijk verkeerd gespelde varianten als ‘vegetarische kipstuckjes’ en ‘roock worst’.

Zouden EU-burgers daadwerkelijk onthutst zijn als ze op de verpakking lezen dat er geen spootje dier zit in hun vegetarische hamburger? Het ‘misleiding-argument’ van de europarlementariërs snijdt geen hout. Daar hoeft je het blik met meer verwarrende productnamen zoals vleestomaten, slavinken, suikerspinnen, bokkenpootjes, jodenkoeken, kogelbiefstuk en katjesdrop niet eens voor open te trekken. Bijna 250.000 mensen tekenden inmiddels de petitie tegen een Europees ‘vegaburgerverbod’ van Proveg, een ngo die plantaardige voeding promoot.

Het is opvallend dat juist het drukbezette Europees Parlement nu zijn tanden zet in de vleesnamenkwestie. De EU en de vegetarische worst hebben namelijk meer gemeen dan je zou denken. Konrad Adenauer (1876-1967, CDU), eerste bondskanselier van de Bondsrepubliek, stond niet alleen aan de wieg van de Europese Unie, hij is ook de uitvinder van de sojaworst.

Meer dan honderd jaar geleden werd de worst van Adenauer uit nood geboren.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) was hij als ambtenaar in Keulen verantwoordelijk voor de voedselvoorziening in zijn stad. Vlees werd zo schaars, dat de latere burgemeester Adenauer een manier zocht om de veel goedkopere plantaardige eiwitten aan de man te brengen. Voor de vleesminnende bevolking ontwikkelde hij een eiwitrijke worst van soja en kruiden, die hij zelf tot 'Friedenswurst' doopte. Duitse instanties weigerden Adenauer patent te geven voor het recept van zijn namaakvlees, maar de Britse koning George V (opmerkelijk genoeg Duitslands vijand op dat moment), gaf hem in 1918 het patent wel.

Sinds de sojaworst van Adenauer, waar nog wel wat restjes van vlees in waren verwerkt, is er veel gebeurd in het vegetarische landschap. Wat begon met een karige worst in oorlogstijd, is uitgegroeid tot een beweging van miljoenen vleesonhouders. In 1983 liet 0,6 procent van de Duitse bevolking het vlees links liggen. Dit jaar noemen [6,5 miljoen Duitsers zich vegetariër](#), een groei van 400.000 mensen ten opzichte van 2019. De supermarktschappen met vleesvervangers zijn goed gevuld en op menukaarten hebben vleesloze (en zelfs veganistische) gerechten een vaste plek gekregen. Door innovatieve snufjes is de smaak en structuur van nepvlees bijna niet meer van echt te onderscheiden.

Het is te hopen dat de vegaburger binnenkort niet als 'sojaschijf' door het leven moet, want watertanden ga je daar niet van. Maar wat het Europees Parlement ook zal beslissen, de revolutie die de worst van Adenauer in gang heeft gezet, is niet meer te stoppen. Het is tijd om de strijdbijl te begraven en een vegetarische braadworst te grillen. Eigenlijk was de uitspraak van de Duitse minister Schmidt met het oog op de *Friedenswurst* zo gek nog niet: 'wat erop staat, moet erin zitten.'

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/40300/de-worst-van-adenauer>